# ЛЮЛЕКА МИ ЗАМИРИСА

ИВАН ВАЗОВ

Иван Вазов

Люлека ми замириса

I. Образи и видения

## Спомени, блянове тъжно-златисти…

Спомени, блянове тъжно-златисти,
сладостен шепот в повехнали листи —
        песни по заник.

Мисли, въздишки дълбоко човешки,
сълзи в душата потайни и жежки —
        песни по заник.

Тихи хармоний — не звукове тръбни,
трепети сладки, пленително скръбни —
        песни по заник.

# Пролет

## I. Зари

Пролет дочаках пак. В свода небесни —
празник — и тук на земята:
мирис, омая и пролетни песни —
пролет е мен и в душата.

Що от това, че гнездо е на жалост?
Че са сребристи косите?
Пролет не пръска зари си на халост:
всичко възражда и кити;

всичко към радост тя моли и нуди:
чуки, долове, пустини,
дор по скалите тя цветенца буди,
дор по печални руини.

## II. Зов

В клоните, по драките
живота нови пей,
природата е в накити
разкошни и се смей;

и чрез дъхът на розите,
на май чрез песента
тя в хижите, в чертозите
крещи: „Навън скръбта!“

## III. Акациите

Аромати, аромати
размирисват целий град!
От акацийте листнати —
нежен, страстен аромат.

И в градините се лее
тая съща благодат,
в самотии и в алеи
пролетен е аромат.
Аромат в горите пресни,
аромат в зефира млад,
даже мойте тихи песни
напои ги аромат.

## IV. Борисовата градина

В лазура звънтят чучулиги,
в клоновете славеи пеят —
вред радости, душо, дъхни ги,
дъхни, аромати се леят.

Виж, всичко е в нова премяна;
цветя и моравки, и листи,
и весел пей в вира фонтана,
вълни си кат рони сребристи.

А там из алейките тесни,
бориките дето се сплитат,
звънливи разнасят се песни,
залюбени двойки се скитат.

## V. Гимназистки

Гимназистки ме видяха
при бориките самин
и чух как си те мълвяха:
„Се умислен, се един.“

И отминаха, и песен
звънка ми дойде от тях.
Дълго слушах там унесен
песни звънки, вик и смях.

# Видях теменужка

Видях в полето теменужка,
самотна и благоуханна.
— О цветенце, на пролет дружка
приветлива и песен ранна,
защо миришеш толкоз сладко?
— Затуй съм цвете, братко.

Попитах славея през мая,
кат пейше нежно: — Що туй вършиш —
тъй чудно си гласеца кършиш? —
А той каза: — И аз не зная,
но радвам ли се ил копнея,
аз требува да пея.

Попитах и сърце младежко,
Залюбено: — Защо тъй тежко
въздишаш в тая пролет млада?
То отговори: — Ах, небето
тъй наредило е: сърцето
да люби и да страда.

# Децата

Седях в Борисова градина.
Насреща, в младата горица,
нахълтаха рояк дечица;
те бяха окол десетина,
ала крещяха за стотина.

И мислите ми те смутиха
с тез викове звънливи, луди,
и песнята ми нова, тиха,
мечтите ми коя гласиха,
роякът я далеч прокуди.

Но друга песен вместо нея
бликна в душата ми — за радост,
за златни детски дни, за младост
невинна — хубавата фея,
що носи сънища и сладост.

И тая песен не голема
в душа ми бързешком сложи са.
Но аз не мога я написа
тъй лесно, да, възможност нема:
тук вече цяла е поема!

# Из прозореца

Из прозореца си южен
всякой ден като поглеждам,
мощна Витоша съглеждам
в плащ зелен ил теменужен.

Виждам тамо кръгозора
със лазура му дълбоки
през тополите високи
на съседа ми във двора.

Често виждам, в блян унесен,
други гледки по-далечни,
сякаш сенки бързотечни,
сякаш някаква си песен,

чудни някакви градини,
цъфнали с надежди злати,
с бури, с устреми крилати —
вази, млади ми години!

## Здрач

Петлите весело пропяха
по дворищата още тъмни,
но по небето забледняха
звездите. Скоро ще да съмне,
живота дневен пак ще гръмне.
        Петлите весело пропяха.

Здрач иде. Сипва се зората,
разбудените псета бясно
разлаяха се в тишината,
на Витоша гърбът по-ясно
рисува се във небесата.
        Здрач иде, сипва се зората.

И аз да стана пак да пиша.
Звънтят в душа ми стиховете,
по-ран от птички в клоновете,
денят ще трябва да здравиша
и песните, в съня зачети,
        ще стана аз да ги напиша.

## Nocturno на Шопена

Пианото екна и пее
под нейните пръсти — за радост
неземна, за обич и младост,
душата възнася, лелее,
с чаровна упойва я сладост —
пианото пее.

Пианото тихичко стене,
примира в мелодии страстни,
говори за тайно копненье,
събужда с въздишки си властни
в душата страданья безгласни —
пианото стене.

Пианото сякаш че плаче
със сълзи за дни отлетели,
за радости златни, умрели,
душата ридай кат сираче
пред гроби свети, запустели —
пианото плаче.

# Струни

За тихи песни бяха нагласени,
о лиро, твойте струни — да въздишат,
да тръпнат от зефир, кой в листи стене,
да леят звукове, що нега дишат;

за тихи песни бяха твойте струни
изопнати, о лиро, за копнежи,
за блянове… но тя живя в фъртуни,
но ти трептя под бури и гърмежи.

И заеча и ти в пориви страстни,
превърна се в тръба, що свири в битви…
А бе създадена за песни ясни,
за нежни стонове и за молитви.

## Люлека ми замириса

Из съседната градина
люлека ми замириса.
Ум далеч назад замина
и сърцето ми болно сви са:
върнах се в цветуща младост,
сетих трепети и сладост.
Люлека ми замириса.

Сетих всичко, що веч няма,
дето бе и вече скри са:
ний разхождахме се двама
(как душа ми се униса!)
в майска нощ в градина млада
под небесната лампада.
Люлека ми замириса.

Колко думи страстни, нежни
(ах, сърце ми сладко сви са!)
там при картопите снежни!
А зефирът заразниса
мирис люлеков над нази —
от любовен дъх талази.
Люлека ми замириса.

Дълго ходяхме двамина
из заспалата градина.
Моята душа упи са
на живота с аромата,
лунният светлик изписа
сенките ни по земята.
Люлека ми замириса.

## Звездна нощ

Звездна нощ. Светът замрял е.
Спи великата природа
и живота сякаш спрял е
по земята и на свода.

Не, живота продължава,
тайнствений живот природен —
мъртъв ли е, щом не шава,
океан велик, безброден?

Нещо шушне тишината
с занемелите простори,
нещо мисли тъмнината
и мълчаньето говори;

сякаш диша битието:
планини, гори и сенки,
а звездите на небето
пеят сбрани на седенки.

## Край реката

О спомени, тук всичко чезне, бега —
еднички вий не бягате от нас.
Кога бе то? Отдавна, ала нега
и днес ми вей от вас.

Пред мен шуми реката. Край върбите
стои и пей жена, коя любих —
жена в разцвет. Развява й косите
ветрец гальовен, тих.

Любих, и как любих!… Наста разлъка.
Дойде забрава. Тя е днес далеч.
Но що в душа ми тая сладка мъка
по сън погребан веч!

## На воля

Из смътний на живота шум
излязох на полята волни;
отбих се там от прашний друм,
насян от тъги, тревоги болни.

И зърнах нов мир, глътнах пак
чист въздух, благодат, свобода,
обвя ме лъх — и колко благ! —
лъхът на нашата природа.

Привет вам, родни планини,
привет вам, български долини,
поля, скали, гори, вълни,
самотни дебри и пустини,

в които в младите си дни,
отшелник в ваший свят, блуждаях,
летях към снежни висини,
под тъмни борове мечтаях;

делях живота ви; разбрах
на бога тайната голема,
до водопадите стоях,
да слушам вечната поема;

които славях и любих,
и още любя в упоенье,
от чийто извор жадно пих
кристални струи — вдъхновенье.

Сполай, о хубости, на вас!
Сполай, природо родна моя,
за всичко що прочетох аз,
във книгата велика твоя!

# Недопята песен

Из смътний на живота шум
излязох на полята волни;
отбих се там от прашний друм,
насян от тъги, тревоги болни.

И зърнах нов мир, глътнах пак
чист въздух, благодат, свобода,
обвя ме лъх — и колко благ! —
лъхът на нашата природа.

Привет вам, родни планини,
привет вам, български долини,
поля, скали, гори, вълни,
самотни дебри и пустини,

в които в младите си дни,
отшелник в ваший свят, блуждаях,
летях към снежни висини,
под тъмни борове мечтаях;

делях живота ви; разбрах
на бога тайната голема,
до водопадите стоях,
да слушам вечната поема;

които славях и любих,
и още любя в упоенье,
от чийто извор жадно пих
кристални струи — вдъхновенье.

Сполай, о хубости, на вас!
Сполай, природо родна моя,
за всичко що прочетох аз,
във книгата велика твоя!

# Под лампата

Пак над масата наведен
и под лампата си пиша,
давам лик на блян последен —
скоро! — утрото веч диша!

Ще затъна пак в вълните
на деня и на живота,
дух ще впрегна във хомота
на труда и суетите.

О видения, простете,
сбогом, ще се разотидем.
Утре в полунощ пак дойдете,
под таз лампа ще се видим.

## Дух крилат

Дух крилат, де фърчиш
тъй високо, високо?
Аз те виждам: стоиш
там в небето дълбоко.

Що мечтайш, слушаш там?
От друг свят ли привети?
Химн от горен ли храм?
Ил шептиш с вековете?

Ил на тайнствен язик
с небесата беседваш?
Може би в тоя миг
ти във бога се вгледваш?

## Загадката

Ни разум, ни съдбина,
ни демон, ни бога
недей моли, проклина
във твоята тревога.

Бездънно е небето,
морята са безкрайни,
загадка е сърцето
с великите си тайни.

Напразно дух си тиря
от извора до края —
умът говори: „Диря“,
сърцето шепне: „Зная.“

# Боровият лес

Сняг над него. Но той пак зелен е —
боровият лес. Мрази го зима,
летен жар гори го — той не вене,
равнодушно вихрите приима,
плащът му смарагдови не пада —
        поздрав, горо млада!

Сняг над мене. Но сърцето — жарко.
Не убиват ледните фъртуни
туй, що в мен е вечно, що е ярко,
ни в душа отзивчивите струни:
в глъбините й още пролет влада —
        поздрав, душо млада!

## Магдалина

Магдалина, Магдалина!
О, как времето бега —
двайсетата ми година!
Спомням глухата градина,
Ясно виждам я сега.
(Магдалина, Магдалина!)

И смокинята листната
там израсла край зидът,
кой делеше ни сърцата,
спомням си я всякой път,
колчем спомням времената.
(Магдалина, Магдалина!)

Ах, веднъж ли, дваж ли аз,
лек, покачвах се по нея,
та да видя в същий час
над зида главица малка
с поглед светъл на русалка?
(Магдалина, Магдалина!)

Как пленително-плахливо
тя озърташе се там,
как лицето й бе красиво,
цветенцето миризливо
кат пресягах да и дам!
(Магдалина, Магдалина!)

Срещи крадени любовни
на души, очи, лица,
речи, погледи гальовни,
сладки мигове чаровни
за разтупани сърца!
(Магдалина, Магдалина!)

Смоквата и днеска трай,
трай и глухата градина,
но де фръкна оня май —
двайсетата ми година?
И ти вече си замина.
(Магдалина, Магдалина!)

# Галбица не видяла

Галбица не видяла,
от обич не съгряна,
тя вехне потъмняла
там някъде в балкана.

Мома видях я ази
пленителна и проста —
съдбата сведе нази
(години има доста).

Дете прекрасно, мило —
трендафил росен в младост —
душа едвам разкрило
за слънчице и радост…

„Бъди честит!“ — тогава
сърце мълвеше ниско;
аз рекох — „Искам слава“
А щастьето бе близко.

Тъй близко и възможно —
но ази го пропуснах,
за друг кумир тревожно,
в житейский бой се впуснах.

И днес, един, копнея,
за оня час мечтая…
А славата? От нея
пелина само зная.

И тя в неволи клети,
горкичката, повяна,
тя, нявгашното цвете,
най-красното в балкана,

участье не срещнала,
чело навела ниско,
за щастье ожедняла,
а то така бе близко!

## Когато…

Когато в мен нещо въздиша,
когато в мен нещо премира,
то болката аз да залиша
запявам на моята лира.

Когато душа ми прелива
от радост — ох, как е туй рядко! —
пак моята лира звънлива
тълкува душата ми сладко.

Когато смут черен бунтува
душа ми в световната битва,
тогава се песен не чува,
понявгаш се чува молитва.

# Поет

Душа му — храм на химни,
на образи, мечти —
гори, не се пести:
в веявиците зимни
и в майски красоти
раздава се, звънти.

Душа му — свят мъглив
на тайни сновиденья,
на скръб и вдъхновенья,
ту мисъл, ту порив —
всегда е извор жив
на стонове и пенья.

# Лира

Звънлив кат кристал
и лек кат зефира
цветята поласкал
и плътен кат метал,
стихът се лей, примира
из неговата лира.

кат слънчов ясна ден,
кат истина проста,
чаровна, като блен —
на нощни бденья госта —
речта му, плам свещен,
душите взима в плен.

# При майка ми

Цветя днес нови посадихме
въз твоя гробец, майко, тих
и пак сълзи над теб ронихме
и дълго аз се пак молих.

Видях те пак пред мене жива,
видях ти обичния лик,
душа ми как се с твойта слива
усетих в тоз печален миг;

усетих как и ти скърбеше
във мойта тиха скръб света,
как неделимо, майко, беше
живота свързан със смъртта.

## Енигма

Ту празничен пир, ту голгота,
долина на плач или песен,
аз често се питам унесен:
какво е туй нещо живота?

Попитах служителя божий,
— Живота? Към вечния друм е! —
Безверник обади се тоже:
— Живота? Един празен шум е!

Отшелника питах — той рече:
— Живота? Вертеп е на злоба. —
— А грухналий старец отсече:
— Предверие само на гроба.

Обърнах се аз към мъдреца,
на всичко постигнал конеца.
— Животът — каза той в смущенье —
загадка е страшна за мене.

— Любов е! — извика младежът
залюбен, — небе е лазурно! —
Поетът: — Море е той бурно,
на страсти могъщи кипежът!

Друг рече: — Живота наш тук ли?
Верига от мъки, теглило! —
Попитах детенцето мило —
то рече: — Игрици и кукли.

## Паркът в есента

Кат цар обезтронен,
във тъги унесен,
като блян отронен
от свода небесен,

кат мечта самотна,
кат песен смълчана,
кат душа сиротна
в скръбта си приспана,

паркът глъхне, дреме,
звук го буди рядко —
как е на сърце ми
и тъжно, и сладко!

# Родната реч

*Д-ру Ив. Д. Шишманову*

Обичам те, българска реч,
звук сладък, най-мил в звуковете,
ту арфа звънлива, ту меч
на майстор художник в ръцете.

Обичам те, роден език,
ту гъвкав, ту твърд, като камен
елмазен, жив израз и клик
на мисъл, на блян, на дух пламен;

език за песнѝ и за бран,
език, сечиво благородно,
от твойта съм сладост пиян —
как лейш се, звучиш ти свободно!

Как твойта хармонья плени
слуха, о реч мощна, напета,
в песнѝте на наште жени,
в крилатия стих на поета!

## Пред ликът на К. Величков

Очи живи, вдъхновени,
сянка скъпа и печална —
брате, ти витайш пред мене
със душата си кристална!

С твоята душа богата
с висши блянове, полети,
фръкнала към небесата
с песните си недопети.

Колко спомени, се свежи,
с теб ме вържат, лик нетленни!
Колко трудове, ламтежи,
вяра, чувства с теб делени!

Ний в живота братя бяхме,
същи славяхме кумири,
дружно страдахме и пяхме
на сродените си лири.

Дух възвишен, благороден,
дух залюбен в красотата,
син велик накрая роден
по сърцето, по делата,

ти възторжено отдаде
в непрекъснат бой със злото
свойте сили, вечно млади,
на великото, светото.

Ах, смърт, всичко що отвлича,
на България отне те!
И на мен отне те! Плача
и напразно викам: „Де те?“

# Пред гроба на Омира

Казах на Омира пред гроба:
о сянко, тиха, величава,
светът, роден на теб из лоба,
и днес велик и млад остава —
подир три хиляди години.
Мрат князове е исполини,
на полвселена властелини —
в нощта пороят ги отвлече…
А твоя образ вечно грее!
И чух как някой там ми рече:
— Да, геният без край живее!

Казах пред Ромео: О младост
крилата, о любов, лазурен
блян, царство на копнеж и сладост,
кой идол тук не бе катурен
от твоето всесилье властно?
Кой пълни като теб всемира
за влюбеното сърце страстно?
Кой не падна ти пред кумира?
А някой таен глас извика:
— Да, любовта е най-велика!

Пред статуята на Венера
Милоска спрях благоговейно,
пред чудний говор на мермера —
тело по хубост чародейно.
Богиньо славна, вековете
минуват, рухват световете,
а ти се горда, вън от тленье,
безсмъртна, гола и безпечна,
зовеш света на поклоненье!
А мраморът каза на мене:
— Едната красота е вечна!

# Руина

С облаци пламенни, ярки, сребристи
слънце-художник лазурите пише,
пеят горите, потоците чисти,
там на скалаците здравец мирише.

Глуха руина над тях се издига,
бивши дворец на възторзи крилати.
Стене руината: дълга верига
в памет се точи от спомени злати.

## Поетеса

Цена, девице, твоя дар
и звучний глас на твойта лира:
тя лее химни с много жар
на Марса бранни пред кумира;

победоносен слави меч,
юнашки увенчава гроби,
на бой зове безправни роби,
описва живо кървав сеч…

Но другите й струни де са?
Ти питаш: има ли в теб плам
божествен? Не, студен си храм.
Люби — тогаз си поетеса.

## Безсмъртните

На безброй царе, витязи,
тук живели и шумели,
споменът им де се пази?
Времената го измели.

Мухъл тули властелини,
някога с корона, с тело,
пък живеят във души ни
Дездемона, Лир, Отело.

Прах, величие и слава —
спят в дълбоката забрава!
А създанията безплътни
на духа стоят безсмъртни.

# Лик

Всегда, навред — самотник вечен —
от самотата съм бегал,
у нази, и в предел далечен,
духовен сън не съм познал.

Пустинник същ — не бях в пустиня:
аз сѐ носил съм някой лик
в душата — някоя светиня:
луча в нощта, в мраза — топлик.

Блаженство ли или страданья
тоз властен лик ми е носил,
възторзи ли или терзанья —
еднакво скъп е мене бил.

Че на живота смисъл давал,
сърце пазил от плесента
и никога не ме лишавал
от трепети и красота.

# Море

Се по-дълбоко във морето —
в нощта му — сондата завирам,
па я изваждам и съзирам —
изнесени из глъбинето

полипи, миди, непознали
живот под слънчевия блясък,
черупки, водорасли, пясък,
размесен с перли и корали.

## Тя се казваше Тамара

*Mais elle était de ce monde, où les plus belles choses*
*Ont le pire destin,*
*Et rose, elle a vécu ce que vivent les roses —*
*L’éspace d’un matin.*

***Malherbe***

Възхитителна девойка,
златокоса и напета,
весела и песнопойка,
съща роза, неначета
от световната поквара —
Тя се казваше Тамара.

Аз я гледах по ливади,
кат играйше с дружки млади
в роклицата белоснежна.
Как бе прелестна и нежна,
пълна с радост, пълна с вяра! —
Тя се казваше Тамара.

Аз я виждах, кат се връща
от училище — пак съща:
жизнерадостна, игрива,
лястовичка — песен жива —
пролет що при нас докара —
тя се казваше Тамара.

Що прекрасното умира?
Що цветущото издъхва,
кат самотен звук на лира?
Що ручей шумящ пресъхва
под горещата омара?
Тя се казваше Тамара.

# Пробуден

Над гроба ми роза изникна
и някой я с сълзи обля,
над гроба ми чело надникна,
душа се в въздишка изля.

И мирис от цветенца пресни
проникна ми в гробния мрак,
и сякаш чух славеи песни
и зърнах лазурний свод пак.

О, ти ли бе, славо, над мене?
При твоя ли будях се зов?
О, ти ли бе, блян-вдъхновенье?
О, ти ли бе, сетня любов?

## Назад

Често моят скитен ум
в миналото ми се връща —
тоя дълг в живота друм,
извървян, и го обгръща,

де в цветя щастлив газих
(тръните му се забравят),
де фърчах, страдах, любих,
в бурите не търсях завет;

де богатий си запас
харчах весело, тревожно
и във речника си аз
нямах дума „невъзможно“.

## Полски впечатления

*На писателката Ев. Марс*

На разкоша във чертога
често мрак, тревога —
няма слънце;
а в колибата убога
с димен свод и вехти грънци —
ясно слънце.

В градовете пременени
вихрове студени —
няма слънце.
А по хълмите зелени,
де се чуват пойни звънци —
топло слънце.

Ний не видим в суетата
бога, небесата,
де грей слънце,
а зарито в земята
мъничко незнайно зрънце
чака слънце.

Чака го нощта и в мрака
славей в клон го чака,
и свод чака слънце,
и божури, и лалета,
и душата на поета
викат: „Слънце!“

# Плугът

С лакти младо старото оттласва:
„Аз съм бъдещето! Дай ми път!
Аз цъфтя, а твоя ден угасва,
мой живота е и мой светът!“

Тъй говори Младостта жестока
и нахълтва в тучните поля,
дето друг тегли бразда дълбока,
дето друг ги с кървав пот обля.

Да простим, живота тъй отсече:
и ний нявга бързали сме тук!
Ред е младото да фане вече
изоставений от нази плуг.

# Заник слънце

*Пускай умру, но я умру — любя.*
***Пушкин***

Заник слънце. Но се любя още
светли блянове и майски нощи,
красотата, чарът и чудесни,
любовта с възторзите й небесни
(в тия гърди — пак трептежи пресни):
аз се любя още.

Заник слънце. Но се любя жежко
тоя свят — на плач и смях долина,
пълна с храсти и цветя градина —
на битьето нектара, пелина
(близко ми е всичко човешко):
аз се любя жежко.

Заник злънце......но се любя нежно
усмихът приветен на зората —
сънищата млади на душата,
на живота — туй море безбрежно —
бурите и песента крилата —
аз се любя нежно.

# Жива история

*На Добри Ганчев*

Аз здрав съм син на здраво поколенье
с желязна воля, с вяра от челик,
упорно в труд, мъжествено в търпенье,
то носи на плещи си твар велик —

твар тежък — дълъг низ години
на бури, на превратности безброй,
свидетел бях на всичките съдбини,
що бодро преживя народа мой.

Душата ми е цяла разорана
от страшний на неволите му плуг,
на всичките трептежи на Балкана
        история съм жива тук!

# Море 2

На морето тъмно в глъбините
много кораби лежат незнайни.
На душа ми в бездните потайни
рой надежди, блянове разбити.

Никой поглед няма да проникне
до останките им потопени,
само песен нявгаш поизбликне
из тез тъмни бездни и застене.

# Есен

Ронят се в златната есен
лист подир лист от дървята,
рони се песен след песен
и на певец из душата.

Ронят се дните ми бледни:
всякой ден: „Сбогом“ на радост
някаква ил на последни
блянове, сенки от младост.

В тиха скръб гледам към заник,
гледам как слънце ще зайде…
Скоро и ази, тук странник,
негли ще чуя зов: „Хайде!“

## Не ги познах

Аз съм сбор от слабости и страсти,
почва с малко цвят и много храсти,
но две страсти само не познах,
от две, аз, певец, лишен остах:

душата ми не зарази
пиянството на гордостта,
сърцето ми не унизи
отровата на завистта.

## Чужденец

Поколенье ново и крилато,
нови жажди, страсти, блянове…
Члун съм плуващ в море непознато
с други кръгозори, брегове.

Сѐ по-рядко лик обичан срещам,
сѐ по-често виждам се пришлец
сред тълпите нови — сам се сещам,
в родний край почти съм чужденец.

# Не, не съм!

Не, не съм в чужбина ледна ази:
в таз земя душата ми цъфтя,
аз я любя, люби ме и тя —
нежна обич свързва нази.

Не, не съм аз тука чужденец:
таз земя е моя, и аз — неин,
на разкошен явор съм листец,
звук съм в химън чародеен.

## Вечна

Слушам още гръмовете
на войната — ще утихнат,
ще тревясат гробовете,
сълзите ще се усмихнат.

Ще отмине тая хала,
с кръв полетата що плиска,
и душата, ожедняла
за любов, любов ще иска.

Лаври, гроби ще забрави,
злост и слава бързотечна:
любовта ще да се слави,
тя е само вечна, вечна!

*Авг. 1915*

# Мисълта

На веявица крилата,
бдението на нощта,
говорът на тишината —
туй е мисълта.

Лампа негасима в храма,
непостижна висота,
глъбина, що дъно няма —
туй е мисълта.

Висша сила у мъдреца,
висша воля във света,
вечен демон на певеца —
туй е мисълта.

# Лесът

Пластове от листи гнили,
трупани през всяка есен,
спят забравено, унили
в старий лес, в мечти унесен.

Някой път из тях изникват
цветенца през пролетта,
както песнички избликват
на душа ми из скръбта.

# Мечтание

Сред бурите, които тряскат,
сред мълнийте, които бляскат,
съзира моят тъжен взор
    друг, ясен кръгозор.

Пред силите, които гаснат,
пред гробите, които раснат,
съглежда моят жаден ум
    с цветя насеян друм.

Аз виждам светлите чертози
на бъдещето... рози, рози!
На мир, на правда, на светлик
    Великдена велик.

Ще стигнем ли до там, не зная;
но сладко ми е да мечтая,
да тичам мислено на лов
    за слънце и любов.

## Бардът

Певец със песен гръмогласна
прославяше юнаци, битки.
Прие венец — награда красна, —
обсипан бе с цветя и китки,

запя на лира песен мека
за тайни блянове, копнежи —
за вечното у човека, —
но никой туй не забележи.

И той въздъхна: „О, песнички,
без ек останахте!… Не жалея:
до днеска громко пях за всички,
сега за себе само пея!“

## Воин

Заминуват си един по друг
тихичко връстници и другари,
всяк ден „сбогом“ казват връзки стари,
всяк ден липсва някой близък тук.

А аз, морен, за почивка жъден,
продължавам пътя дълги мой
и мълвя: на мъртвите — покой,
а на живите — живот е съден.

Но живота с тръни е насет,
но живота цяло е сраженье —
воин тук, не гледам окол мене
кой полита, и вървя напред!

# Мрамор бял

Мрамор бял стърчи из бурен.
Бурен крий слова изтрити.
Плаче заникът пурпурен,
багрят мрамора сълзите.

Тъжен мрамор свода гледа,
сам, от бурена задавен,
с него води, тих, беседа,
от човеците забравен.

## Храст розов

Храст розов с усмивка посряща
зората. Трънака го хули
и с клетви му розите брули,
а той аромат му изпраща.

В клон славей звучи си. С квак бесен
из локва се жаби обаждат,
ужасни му хули проваждат,
а той отговаря им с песен.

Пламтящият заник догаря.
От север се мръщат мъглите,
поглеждат го зли и сърдити,
а той им с лучи отговаря.

# Подаръкът

*На гимназистката Н. Цветкова*

Хубав дар, дете, сполай,
хубаво ти — и сърцето:
замириса ми на май,
пролет лъхна ми в небето.

В твоя миличък привет —
усмих росен на зората —
чува тъжният поет
на трендафила душата.

Ясен става ми света,
луч огрей ли мойте нощи,
видя ли се във скръбта,
скъп че някому съм още.

# В музея

Сред капители разбити
и колони разломени
с надписи полуизтрити
и богове повалени

аз вървя, отнесен в скута
прашен на мечта далека…
И пред мен в една минута
оживяха трийсет века.

# Олтар

Във олтаря свещ догаря.
Млъкнали молитви вече.
Храм затворил е клисаря,
богомолците — далече.
Пуст, безмълвен е олтаря,
тихий сън му пак затече.
Във олтаря свещ догаря.

Ням виси Христос разпети
с раните си над престола,
на главата с ореола,
и свещта, кат бледо свети,
сянката на кръста вети
клати по стената гола.
Ням виси Христос разпети.

И свещта догаря вече.
В тоз миг нейде надалече
звякат яростно ножове,
ужас, плачове и сеч е!…
И из раните Христови
въз престола кръв потече.
А свещта догаря вече…

## Утро

Осъмвам пак над масата. Навън
метач мете; кола затряска глухо;
хлапак завика с вестник. — Край на сън,
денят работнишко облача рухо.

И край на нощен труд… От близ, далеч
мълви достигат. Мислите се пръскат
и из прозореца ми бягат веч.
А грижи-гости на вратата блъскат.

# Прошка

Кога към вечността поема друма,
при моя гроб омрази ще заглъхнат
и враговете мигом ще отдъхнат,
дори за мен ще кажат блага дума

след камъните — цяла пирамида, —
що мойта малка слава ми навлече,
и ще й простят. За тяхната обида —
аз тук простих им вече.

## В храма

Отвори ми златни двери,
вяро светла, дъще божа,
искам лоба да си сложа
на свещените мермери,

де молитва се издига
със дима на тимиама:
има тайна, чудна книга
ненаписана във храма.

И по нея ще се моля
някому невидим тамо —
той ме знай, той има само
лек за моята неволя.

## Съзерцание

Кога от родната земя замина,
мен любящите пак ще да ме любят,
кат знаят що, кого във мене губят,
какъв живот с това сърце изстина,
какъв източник на любов пресъхна,
каква хармония с лирата заглъхна!

О, знам, и в гроба — пак ще да живея,
ще млъкна, но в душите пак ще пея.
Живота любях, но го не окрадох:
Българийо, аз всичко тебе дадох:
душа, сърце, любов, зари небесни,
от теб приети — върнах ти ги в песни.

## Извор

Дълго планински овчари
от балкански извор пили
там в гора, под буки стари,
и стада си те поили.

Ден дошел — овчари рекли:
„Се тоз извор? Досади ни!“
За друг, по-нов, се затекли
из скалици и пустини.

И търсили в лято знойно
други струи и прохлада,
па било оскудна вада,
па било блатце усойно.

А балкански извор хладни
се си клочи, сам, в горица…
Рано, късно други жадни
до щат тамо за водица.

## Под праха

Пилял разсипника богати
в полето перли и рубинил.
Засипал ги прахът пустинни,
остали скрити, непознати.

И дълго времето се леко
трупало прахове там нови…
Ще дойде ден — не е далеко, —
само ще пак да ги изрови

и ценни камъне ще блеснат
с нов блясък след покоя в мракът —
те могат още да почакат:
звездите никога не гаснат.

## Снегът

Бях млад и казвах: стар ще бъда,
ще падне сняг възъ таз коса,
кат вси и аз ще понеса
с печал природната присъда.

И ще омекне мъжка мощ,
и ще ослабнат морни кости,
тъги и рой недъзи йощ
печални ще ми бъдат гости.

И нà, дочаках, доживях:
дойде снегът, плътта слабее —
кат всичко живо остарях,
сърцето още не старее.

## Пламък

Във тия песни — шепот на сърцето,
във тия песни — шум от кротка вада,
що тихо си ромони из полето,
и тих светлик на храмова лампада,
вложих цветя и чувства благовонни —
те сини отражават небосклони,

но никому не ще да бъде знайно
какви сълзи невидими таил съм,
какви страдания в душа си крил съм,
като скъпец имането си тайно —
та нужно ли е? Всякой има свойте
неволи — що да му описвам мойте?

О, да, изливал съм ги, но за мене,
за мен един, да търся облекченье,
кога са ставали гърди ми тесни
за бурний накип в тях на скръб и злоба
и душник давал им съм в мрачни песни.
Но де са? Пламък, ти им знаеш гроба!

# Нива

Окол мен фиданки млади,
окол мене сили пресни,
окол мене нови песни
родната ни нива даде.

Що от туй, че с тях и бурен
досадлив расте богато?
Бива ли без врани лято?
Без думани — свод лазурен?

Ех, на други аз оставям
плач и клетви… Аз не губя
вяра жива и те любя,
ниво, и те благославям.

# Привет!

Омайница светла и мила
на мойта душа и полет,
природо, що даваше сила
и здраве на младий поет —
привет!

Вий, родни поля и долини,
гори, висини — дивен свет
на мойте мечти, вий, светини
чаровни за младий поет —
привет!

Остана ли връх недостигнат
от мойте крила — неначет?
Кой колос, от бога издигнат,
нема гост безумний поет?
Привет!

Отдавна ваш гост съм веч рядко
под тежкий на времето гнет,
но с мисъл прегръщам ви сладко,
прегръща ви старий поет —
привет!

# Моят път

*На Ат. Илиев*

От ранните си младини живях
за мен си не, а за народа,
от ранните си младини запях
за родина и за свобода.

В духа на цели поколенья лях
любов към свойто, вяра в себе.
Отречен и охулен се видях,
Българио, че любих тебе;

вмениха ми песните в тежък грях
пророци на ученья нови,
а ази се из моя път вървях,
отфърлях чуждите окови.

И пръсках светлина, душите грях,
разбрал високо си призванье,
над нивата народна бодро сях
зърна на вяра и съзнанье.

И с таз земя се радвах и болях,
любих я в щастье и в несгода,
и мойто битие всецяло слях
със битието на народа.

# В бъдещето

И аз на свой ред ще си замина,
трева и мен ще расне над прахът,
един ще жали, друг ще ме проклина,
но мойте песни се ще се четът.

И много имена и лесни слави
годините без жал ще изметът,
ил бурена ще ги закрий, задави,
но мойте песни се ще се четът.

В тях зов се чуй за правда, за свобода,
любов и благи чувства ги красйът
и светлий лик на нашата природа,
та мойте песни се ще се четът.

В тях вее на Балкана лъхът здрави
и тайните хармоний му звучът,
и гръмът на народните ни слави,
та мойте песни се ще се четът.

Във тях душата ми изля се цяла
с най-скъпите си бисери, цветя,
в тях всичко светло, ценно си е дала,
във тях живей, звънти и тръпне тя.

Не ме смущава див вой от омрази,
на завистта не стряска ме гневът,
спокойно гледам в бъдещето ази:
там мойте песни се ще се четът.

Те жив са отклик на духа народен,
а той не мре, и дор сърца туптйът
от скръб и радост в наший край свободен,
и мойте песни се ще се четът.

# Паметник

Не на стъгда многолюдна моя
паметник надменно е изправен,
не от бронза, не от мрамор тоя
паметник нетленен е направен.

Той излян е от неща по-тайни:
от лъчи и бисери, но скрити,
пръснати невидими, незнайни
на три поколения в душите.

## Спомени от Бяла черква

### I. Селото

Село безшумно, глухо, мирно,
село безбурно и зелено,
оазисче в поле обширно,
за спорен труд благословено,

душа ми винаги ще помни
гостоприемството ти мило
и всичко, що ме бе пленило
във твоите обятья скромни,

де хубави сърца живеят
и добродетели старинни —
и твойте улици пустинни,
и дворове, що зеленеят,

де тихо бягат часовете,
де всякой външен шум замира,
де вечно мил във умовете
живей ликът на Бача Кира.

## II. Цветята

Цветя, цветя! Дъжд от цветя
и песни от моми напети!
Цял ураган ме налетя
от обич, радостни привети!

И изненадан, умилен
от тоз прием необичаен,
на мене, пестника смутен,
на мене, скромен гост случаен,

аз с мокро от сълзи лице
мълвях си: лей се на свобода,
о вярно чувство на народа,
о златно българско сърце!

## III. Дворът

Вечеряме. Над нас луната
вълшебно свети. Тих е двора.
Кокошки дремят по дръвята,
заспали гъски до стобора.

Мълчи обора ниски, дето
добитък пашите сънува,
тъмнеят клоните в небето,
що тих вечерник ги милува.

Селото цяло занемяло
и труд, и домакинства мирни —
едвам мълчаньето заспало
смущават лаеве подирни.

Нощ селска. Мир. Вълшебно свети
над нас небесната лампада.
Пред вратнята, до плетовете,
моми запяха серенада.

## IV. При Росица

Тих ромони вир кристален,
със русалките беседва,
заник сяен, златоален
във Росица се оглежда.

Белокрилите рибари
фъркат, спускат се в реката,
лек зефир легенди стари
носи ни от планината.

Ех, красиво, ех, спокойно!
Гърди гълтат радост рядка,
дишаме, живеем двойно
в полската поезья сладка.

Пада здрач. Тъмней полето
и Росица. Глухо стигат
лаеве до нас. В небето
първите звездици мигат.

## V. Идилиите

Певецо селски, тук разбирам
душата ти и твойте песни
и себе си аз тук намирам —
в таз воля, в тоя шир чудесни.

Пак спомням светли дни, когато
живях сред чистата природа,
при нивите, покрити с злато,
с живота честни на народа,

и слушах песни на жътварки,
и гледах (сякаш беше вчера!)
момински бузи свежи, ярки
във празника на гроздобера.

И пях кат тебе за полята,
за селската любов честита
и преживяваше душата
идилийте на Теокрита.

## VI. В лозята

В лозята селски пир. Пред нази
хора завили по ливади
моми — на тоз край елмази —
изскокнали из лес дриади.

Смях, вик, наздравици под звукът
на гъдуларя. Шум не спира
и в него чашите се чукат
за славата на Бача Кира.

## Нашето училище

Във школото борби, вик, прах, крясъци, глъчки,
затуптели гърди и пламна̀ли лица;
на чешмата в коритото дрянови пръчки,
        натопени за бесни деца.

Бяг, игри из гробовете в двора църковни
(кой ги с камъни тях не лучѝ и не би?).
Шум от плачове детски и песни гръмовни,
        и книжа изподрани в борби.

И бръмчеж от уроци, заучвани гласно,
строгий лик на учителя сприхав, гневлив…
Как това е печално, но как е прекрасно
        в паметта, кат сън златномъглив!

## Дворът ни Видение

Виждам го сега. Там пее
чучурчето ден и нощ.
Гранки клати, зеленее
люлеката — мила йощ.

Из попуканите плочи
са израснали треви,
баричката тихо клочи,
вечно нещо си мълви;

чемширите бухлати
мъдрят се покрай зидът,
там на пейката е тате,
цял забулен във димът

на чибука. Гъсти вежди
тулят строгия му взор,
мъж калён в беди, премежди,
скъп на смях и разговор.

Мил деспот и раб послушен
на дълга и на честта,
във гнева — вулкан отпушен,
в благ час — цяла доброта.

Пуши той замислен. Бръчки
по навъсено лице.
В къщи викове и глъчки,
тропот, крясък, бой с ръце.

Челяд бясна там лудува
в буйни разпри и игри…
Но внезапно вик се чува:
„Мирно стойте, маскари!“

# Гостната стая

Пак във времето предишно!
Моят утрен час цареше:
бях детенце шестгодишно,
Кримската война гърмеше.

Но за моят умец детски
и невежество благато
бурите, войните светски
бяха нещо непознато:

бяг, игри, борби и крясък,
бой с по-малките ми братя
имаха чаровен блясък,
бяха главни ми занятья.

Гостната ни бе тогази
с черги шарени постлана.
Тъмничка я помня ази,
но пак — светла и засмяна.

Стая мила за сърце ми
с вехтий си часовник стенен
със топузите големи —
събеседник драгоценен;

с побледнелите картини,
във кои се дълго взирах
и кат близки и роднини
образите в тях намирах;

с огледалото старинно
(как кривеше то лицето!),
с дългите полици, дето
съдове стояха чинно;

с раклата, отде крадеше
сладко, захар челяд щура,
и с поличката, де спеше
цялата литература

българска — куп сиромашки
от книжлета изподрани,

от борбите ни юнашки
придобили тежки рани.

Често взорът ми се спреше
до прозореца с кръстати
пречки. Там жена седеше
с книга във ръка. О злати

спомени от края роден!
Тя бе млада. На стъклото
обликът й благороден
се рисуваше, челото

кат за прочит бе навела,
прочит втренчен и безгласен,
в кой потънала бе цела…
О, лик хубав с поглед ясен,

мил и скъп за мен навеки,
под лучите му що раснах,
дор към бурите далеки
кораба си смело тласнах:

майка ми! Тя там седеше!
И с очи, кои блестяха,
цели часове четеше
вдълбочена „Телемаха“…

## Бъдни вечер

Мисълта ме пакповръща
на Амбарица в полите,
на незлобието в дните:
виждам се във нашта къща.

Зима. Вятър пей в комина.
В къщи — майка ми, баща ми —
как са живи в паметта ми!
Утре Нова е година.

Във огнището главните
праскат, ярко пламенеят.
Бъдни вечер е. Светлеят
и лицата, и душите.

Бъдни вечер! Час без грижи,
час на радост и утеха,
на поезья в бедни хижи
и под богаташка стреха.

Веч трапезата от баба
със тамян е прикадена
вощеница в къщи лена
свети, бодната във хляба.

Миг тържествен, свят. Баща ми
измълви „Ядят убози“ —
всички кръстим се. Но в този
час е другаде ума ми.

Мисля моята премяна,
мисля новите обувки —
колко радостни цалувки
ще им давам аз зарана!

Фесчето, кат мак червено,
утре — пръв път над челото!
Сетренцето изкроено
на баща ми от палтото.

Тръпне млада ми душица,
от блаженството огряна…

До зида стои опряна
дряновата сурковица.

Тази нощ — по сурoваки.
Както в прежните години:
ще мерат ръце неяки
и съседи, и роднини

и щастлив, с душа засмяна,
дребните пари ще крия
във кесийката басмяна,
дето майка ми уши я.

Лягам си. Но от очите
бяга сън. Сърцето цяло
в нетърпенье затрептяло
за минутите честити.

Как нощта отива мудно!
Вратня нийде се не чука.
А кандилото, сѐ будно,
пред иконата блещука.

## Виждам го

Виждам го сега с любов признателна
този мил, добър и пълнолик човек.
Помня говора му полуруски, мек
и речта му жива, увлекателна;

често четените оди на Държавина,
разказите му сред самия урок
за крал Лира ил за някой гръцки бог…
Дряновицата на стола му поставена;

строгостта в очите му пред нас изписана,
пред епитропа усмихнатий му лик,
шубата му руска с бобровий вратник,
цяла от тютюна умирисана.

# Манастирът

Аз пак го виждам във душа си,
опрян до Стара планина,
кат някой старец беловласи
впил мисли в прежни времена.

Чердаци глухи и високи,
мълчи тревясалия двор,
стърчи в небето тъмний бор,
разперил клонове широки.

Немеят хладните келий,
де старците за отдих седат,
и древний храм, в кой ред светий
с избодени очи те гледат.

# Той

Дете бях и вярвах във бога,
и знаях, че той е в небето;
осанка той имаше строга,
каквато я виждах с тревога
на нашия храм на кубето.

И знаях, че той като нази
от плът е и слуша, и вижда,
и „дядо“ му казвах тогази —
че люби, гърми, ненавижда
от своя престол от елмази.

Днес стар съм и пак вярвам в бога.
Но веч му не зная лицето,
ни де му е трона, чертога:
той дух е, разлян в ширинето,
в душата, в света, в битието.

## Под Амбарица

През високий рид, кой жѐни
Средният гора със Вежен,
фърка взора устремени
към друг връх, плешив и снежен —

към Амбарица висока,
урви стръмни дето спуща
във долината дълбока,
във долината цветуща,

де градеца родни дреме —
орлово гнездо в градини…
Фърка дух в далечно време —
във детинските години,

във годините, когато
цял свят ази мой считàл съм
и по ризка в знойно лято
бос из барите цапал съм.

## Будните нощи

*На К. Христов*

В дните, първи път когато
музата ме посети,
с увлеченье непознато
мойте дадох й нощи.

И в потайното килерче
заработих при свещта
на опушено фенерче,
скрит от строгий си баща.

Знаях как се той гневеше,
някой път в тефтеря свой
мои песни кат съзреше —
буря! Гръмове безброй!

Син-търговец той мечтайше
с трезвен ум, в полезен труд
да се впусне — ах, той знайше:
песня носи глад и студ!

Той бе прав. Но ази скришно
с по-голям работях жар —
туй тогава бе излишно,
но не бях си господар:

спирай извор да не блика,
спирай вятър да не вей,
искай болка да не вика
или младост да не пей!

Роб на мойто вдъхновенье,
нижах песни, стихове,
кат че вършах престъпленье —
сѐ във нощни часове.

И редяха се тетрадки
на душата ми с плода,
и нощите бяха кратки,
и приятен бе труда.

След вечеря, пак, незнайно
от баща си, бързах там…
Майка думаше ми тайно:
„Ако нямаш свещ — да дам.“

# Мегданя при лунна нощ

В струите на чучурите буйни
лунните зари блещят, играят —
чучурите само шумнострујни
в мъртвий сън подлунен сън не знаят.

Спи мегданя. Зидовете вети
с черни, чупени го сенки шарят,
а на свода, с тих светлик залети,
бледните звезди се разговарят.

Нийде зрак в прозорците, в къщята.
Нейде пред вратите — живи сенки —
женоря, със хурки под луната
златна, са излезли на седенки.

Спи мегданя. Чучурите пеят
еднозвучно. Тишина... Но ето:
звуци чудни взеха да се леят —
слепий Колчо свиреше с кларнето!

## Майка ми

В рояка спомени свещени,
де моя дух сега се губи,
се твоят образ въжделени
духът ми, майко, среща, люби.

Ти люлката ми си люляла
със песни жалостно-упойни,
над мен по цели нощи бдяла
през мойте нощи безпокойни.

Под твоето крило растял съм,
наяквал съм под грижи мили,
от твойта реч и взор черпал съм
и радост, и духовни сили.

Душата ми от теб научи
да мрази, да обича страстно,
от твоята душа засучи
любов към всичко, тук прекрасно.

Ти ме роди, но ти ми даде
и светлото, що в теб блещеше,
ти и човека в мен създаде —
ти два пъти ми майка беше!

# Плачи-орехче

Плачи-орехче[1]. Колко плач
и сълзи там под твойте клони,
кога по хладен утрин здрач
млад пътник тръгвал път да гони
към други, чужди небосклони!

Аз спомням пак със трепет нов
и мойта с моите раздяла —
какви сълзи, каква любов
излени там и мъка цяла!
И виждам майка пребледняла,

и ликът бащин наскърбен,
и сминовата китка злата,
благословиите въз мен,
изврели топли из душата
със топли сълзи по лицата.

Пръхти натварения кон.
На път! От ближната дъбрава
изпращам сетний си поклон
на всичко, що любих тогава,
и чух как майка заридава!

## III. Трендафилите

### Ти казваше…

Ти казваше: „Душите сродни наши
са слени, и сърцата наши тоже,
простора да ни раздели не може,
световний шепот също не ни плаши.“

Ти още казваше: „По планините
бор и маргаритка заедно виреят,
еднакво дишат, дружно песен пеят
на пролетното слънце под лучите.“

## Пианото звучеше

Пианото звучеше страстно
под твойте пръсти. Упоен,
до теб ослушвах се безгласно,
в море от звуци потопен.

Не бе то музика — химн беше
на лучезарната любов,
копнеж неземен там звучеше,
то беше стон, то беше зов

на тайни трепети сърдечни,
на жажди, сънища, мечти…
В лазурно области далечни
унасяше духа ми ти.

# Тя

Жена, вълшебница, богиня.
На блянове и чувства нежни
жив извор, бистър и кристален,
на мойте бдениья образ глаен,
на дни ми в мрака безнадеждни
луч светъл, идеален.

Жена, вълшебница, богиня.
Жена любима в пищна младост,
мил ангел пратен от небето,
за мен мъчение и радост,
дошъл да ми налей сърцето
със трепети и сладост.

Жена, вълшебница, богиня.
Сърце — злато, душа — загадка,
ту муза нежна, ту сирена,
безцен пахар с отрова сладка,
на моята душа пленена
тъмница и вселена.

# Есен

Есен. Сам съм. По полето
изгоряло, голо, дето
през май лани бяхме двама,
ни цветя, ни мирис няма —
от печал е то обзето.

Но какво ми пак ухае
тъй приятно? Откъде е
тоя мирис благодатен?
Де цветя тук? Ах, това е
твоят спомен ароматен.

# Зима

Зима. На прозореца ми скрежът
дивни шарки и пера изписал.
Сам съм. Пак за теб ми е копнежът,
пак при теб е мойта мисъл.

Сняг дървя засипал в моя дворец,
но в душата — пролет. Аз мечтая…
Де си? По заскрежений прозорец
името ти с пръст чертая.

## Веч никога!

Внезапна свада раздели ни,
угасна пламък, чар се пръсна,
и връзка, траяла години,
една минута я прекъсна.

„Веч никога!“ — казах ти ази.
„Веч никога!“ — и ти повтори:
у мене гняв пламнà тогази,
у тебе гордост заговори.

Печална нощ… На люта рана
какъв ти сън, каква почивка!
На сутринта — не знам как стана —
ний пак се срещнахме с усмивка.

И радост, празник във души ни,
и щастье по лица разляно!
Тъй майска буря като мине,
небето става по-засмяно.

## Ние

Ти — често сприхава, аз често строг и властен,
ти — често облаче, аз — облак бурен, черен,
ти — нежна в любовта, аз в нея вихър страстен,
царица ти — аз цар и пленник начумерен.

И винаги, съвзет, аз падам на колене
за прошка и кълнящ поривите си груби.
Но ти веднъж казà: „Защо това смиренье?
Жената силен мъж и бог в любовник люби!“

# Информация за текста

[1] Плачи-орехче се наричаше усамотеният, на запад от Сопот, на къра, орех, до който домашните, по стар обичай, изпращаха пътника, който отиваше за дълго на печалба във Влашко.